

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 25. maj 2011
Kontor: Statens Institut for Strålebeskyttelse
J.nr.: 7-307-40-22/1
Sagsbeh.: ku

Samlenotat

Forslag til Rådets direktiv (Euratom) om håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

- Sagen er ikke på dagsordenen i Rådet, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Nyt notat

KOM(2010) 618 endelig

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt revideret forslag til et nyt direktiv om brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald. Direktivets mål er at fastsætte en ramme på fællesskabsplan for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, der indebærer, at medlemsstaterne træffer passende nationale foranstaltninger for at sikre et højt sikkerhedsniveau og for at opretholde og fremme information af offentligheden og dens deltagelse. Med den foreliggende gennemskrevne tekst er det vurderingen, at der er enighed om de væsentligste elementer i direktivet. En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for udarbejdelse af en bekendtgørelse i medfør af radioaktivtetsloven. Forslaget skønnes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller administrative konsekvenser. Fra dansk side kan man støtte forslaget, der sigter mod at styrke sikkerheden i forbindelse med håndtering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2010) 618 endelig af 3. november 2010 fremsendt forslag om Rådets direktiv om håndtering af nukleart brændsel og radioaktivt affald. Forslaget er fremsat med hjemmel i Euratom-traktaten, særlig artikel 31 og 32, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Direktivforslaget erstatter Kommissionens tidligere forslag fra 2003, KOM (2003) 32, som indgik i Kommissionens oprindelige pakke i 2003 om nuklear sikkerhed. Under drøftelserne i Rådet i 2003 kunne der hverken opnås flertal for at forkaste eller vedtage forslaget. I stedet blev der i 2004 i enighed vedtaget Rådets konklusioner om sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, hvilket førte til oprettelsen af Rådets arbejdsgruppe for nuklear sikkerhed (WPNS) og senere European Nuclear Safety Regulators Group (ENSREG). Begge grupperne har gennemført et betydeligt udredningsarbejde om samarbejdet om nuklear sikkerhed og radioaktivt affald i Europa og internationalt, og Kommissionen finder nu efter den vellykkede vedtagelse af direktivet om nuklear sikkerhed (2009/71/Euratom),

at tiden er moden til at genstarte bestræbelserne på at fastsætte en retlig ramme på EU-plan for håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald ved at ajourføre og erstatte Kommissionens forslag fra 2003 med det foreliggende forslag.

3. Formål og indhold

Det generelle mål med forslaget er at fastsætte en retlig ramme på EU-plan for håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald som en integrerende del af en sikker brug af atomenergi til elektricitetsproduktion og af radioaktive stoffer inden for medicin, industri, landbrug, forskning og uddannelse. De specifikke mål med hensyn til realisering af det generelle politiske mål er:

- at sikre, at arbejdstagerne og befolkningen beskyttes mod farer i forbindelse med ioniserende stråling nu, i fremtiden og på tværs af nationale grænser
- at indføre de højeste sikkerhedsstandarder for håndtering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel
- at undgå at pålægge fremtidige generationer urimelige byrder
- at opnå et vedvarende politisk engagement i håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på lang sigt
- at sikre, at politiske beslutninger omsættes til klare bestemmelser for gennemførelse af alle skridt i håndteringen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel fra frembringelse til deponering
- at opnå og opretholde løbende forbedringer af håndteringssystemet baseret på en trinvis beslutningstagning og social accept
- at sikre passende og gennemsigtigt forvaltede finansielle ressourcer, der er tilgængelige, når der er behov herfor, i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til Euratom-traktatens artikel 31 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men i udkast til betænkning (dok.nr. 2010/0306 (NLE)) fra udvalget for industri, forskning og energi anføres en generel støtte til Kommissionens forslag, og der gives forbedringsforslag vedr. reversibilitet af slutdepoter, finansielle ressourcer, udvikling af regionale slutdepoter samt gennemsigtighed og deltagelse af offentligheden.

5. Nærhedsprincippet

Håndteringen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald er og vil fortsat være et nationalt ansvar. Kommissionen finder dog, at det er et område, hvor national lovgivning skal suppleres med lovgivning på EU-plan på grund af sikkerhedens grænseoverskridende aspekt. Samtidig vil Kommissionen i henhold til reglerne for det indre marked sikre ensartede spilleregler for at undgå konkurrenceforvridning.

Den eksisterende EU-lovgivning omfatter ikke alle aktiviteter og anlæg i tilknytning til håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på lang sigt og heller ikke aspekter såsom nationale politikker og gennemførelsen heraf eller oplysning af offentligheden og dens deltagelse i beslutningsprocessen. Derfor dækker

de eksisterende instrumenter på EU-plan efter Kommissionens vurdering ikke dette område i tilstrækkeligt omfang.

Regeringen kan på det foreliggende grundlag støtte Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Den gældende danske lovgivning omfatter følgende love:

- Lov nr. 170 af 16. maj 1962 om nukleare anlæg (atomanlægsloven).
- Lov nr. 244 af 12. maj 1976 om sikkerhedsmæssige og miljømæssige forhold ved atomanlæg m.v. (atomanlægssikkerhedsloven). Loven er kun delvis sat i kraft.
- Lov nr. 94 af 31. marts 1953 om brug m.v. af radioaktive stoffer.
- Lov nr. 322 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader (nukleare skader).

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan eventuelt medføre behov for udarbejdelse af en bekendtgørelse i medfør af radioaktivitetsloven, og der skal udarbejdes et egentlig program (handlingsplan) for håndtering af radioaktivt affald her i landet. Gennemførelse af direktivets bestemmelser om brugt nukleart brændsel gælder ikke for Cypern, Danmark, Estland, Irland, Letland, Luxembourg og Malta så længe disse lande ikke beslutter at påbegynde nogen form for aktivitet med nukleart brændsel.

Det skal bemærkes, at direktivet ikke vil medføre nye bestemmelser eller krav i tillæg til indholdet i det beslutningsgrundlag med tilhørende principper, der allerede er fastsat for etableringen af et dansk slutdepot for lav- og mellemaktivt affald.

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget skønnes at have positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, da der fastsættes en retlig ramme på EU-plan for håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Euratom-spørgsmål.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I forbindelse med behandlingen af Kommissionens forslag i Rådets Atomgruppe er der sket en gennemskrivning af teksten, der bl.a. har medført:

- Direktivets titel er ændret til Rådets direktiv om EF-rammebestemmelser for ansvarlig og sikker forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.
- Radioaktivt affald skal som udgangspunkt slutdeponeres i det medlemsland, hvori det er genereret, med mindre der er indgået aftaler med et andet medlemsland eller et tredjeland, der har programmer for affaldshåndtering mm, hvis mål svarer til direktivets krav. Kommissionens skal informeres om sådanne aftaler.

- Krav om indgåelse af sådanne aftaler gælder dog ikke for tilbagesendelse af udtjente lukkede radioaktive kilder fra brugerne til leverandøren eller producent, fx fra medicinske eller industrielle brugere af lukkede radioaktive kilder. Tilsvarende er også gældende for tilbagesendelse eller eksport af brugt forsøgsreaktorbrændsel, som det fx var tilfældet for forsøgsbrændslet fra de nu lukkede reaktorer på Risø.

Det er vurderingen, at der med den foreliggende tekst nu er enighed om de væsentlige elementer i direktivet.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte forslaget, der sigter mod at styrke sikkerheden i bred forstand i forbindelse med håndtering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens forslag til Rådets direktiv om forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, KOM(2003) 32, blev forelagt den 23. februar 2004 til orientering.

Grund- og nærhedsnotat har været forelagt for Folketingets Europaudvalgt til orientering den 2. december 2010.